

Први заменик помоћника секретара одбране САД Џозеф Мекмилан

# Језик професије као препознавање



**Након других по реду билатералних одбрамбених консултација између САД и Србије, одржаних недавно у Београду, шеф америчке делегације потврдио је да је сарадња у области одбране најбољи део укупних односа две земље**

ада је Барак Обама представио ново америчко усмерење у спољној политици, било је јасно да ће оно преобликовати односе САД са бројним земљама. Истовремено, и у области одбране догађају се промене, доносе се неке тешке одлуке, због чега се може закључити да се одбрамбени програм усмерава на нове изазове.

Који су то изазови и где је у свему томе место сарадњи Србије и САД, нарочито војној, разговарали смо са првим замеником помоћника секретара одбране САД за међународна безбедносна питања Џозефом Мекмиланом, који је предводио високу делегацију Секретаријата одбране САД на недавним билатералним одбрамбеним консултацијама у Београду.

■ *Мото председника Обаме током изборне кампање био је „Промена“. Како се то одражава на систем одбране САД?*

– Главни утицај осећа се на ширем плану, на плану међународне безбедности. Приступ спољним пословима, који заузима председник Обама, заснован је на свеснијем ангажовању и поштовању Русије и поновном постављању односа са том земљом. Он покушава да на крајње прагматичним основама утврди начине на које САД могу радити са другим земљама и остварити своје циљеве, што мења тон односа са многима од њих. У председничким говорима у априлу показао је Европи, па и муслиманском свету, америчко усмерење. То не подразумева тренутне промене, али указује на промене на дуже стазе.

У области одбране, секретару Гејтсу дао је мандат да рефокусира снаге одбране, да се усмери ка стварним изазовима, преусмери одбрамбени фокус ради остваривања контроле над правим безбедносним изазовима, постигне чврсту контролу над дугорочним програмима, откаже подршку неким програмима, а подржи друге. Секретар је донео извесне тешке одлуке, шта да настави, шта да смањи, да постави буџет под већу контролу. Председник Обама га у томе доста подржава, што је веома важно. Мења се тон у нашим међународним односима, и наш одбрамбени програм усмерава се на нове изазове.

■ *Током недавне посете потпредседника САД Бајдена Србији, потврђено је да, поред неслагања двеју земаља око статуса Косова и Метохије, постоји доста простора за унапређење сарадње. Које је Ваше виђење тих разговора, будући да сте били у америчкој делегацији?*

– Знам да је потпредседник Бајден био врло задовољан посетом. Познато је да смо током деведесетих година имали тежак период. Мислим да је потпредседник посету видео као могућност да се окрене нова страница у нашим односима. Наравно, не можемо никада стварно почети изнова, али могу се утврдити области сарадње, ствари за које смо заинтересовани и ви и ми. Иако не постоји потпуна сагласност о сваком питању, морамо се позабавити њима.

Током 50 година, без обзира на то шта је била дефиниција Европе, ово је несумњиво њен део. Не можемо се надати стварном смиривању ситуације док земље Западног Балкана не уђу у европске структуре. Различите земље Европе траже своје начине да учествују у



*У разговору са државним секретаром Душаном Спасојевићем*

европским структурама. Неке су чланице НАТОа, неке ЕУ, али све су укључене у структуру, додуше на различите начине, и до различитог степена, и сарађују једне с другима. Србија је сувише важна да би била изостављена из тог напретка. Било би нам драго да се и она потпуно укључи у тај значајни европски напредак 21. века.

■ *То, свакако, није лако...*

– Наравно, српска влада суочава се са препрекама и тешкоћама, али није прва која треба да превазиђе проблеме. Охрабрују нас односи у области одбране на билатералном нивоу, али и односи Србије са Северноатлантским савезом преко Програма Партнерства за мир, који су ваљана стаза. Сетите се само да је једини министар којег је потпредседник Бајден посетио на својој недавној турнеји био баш министар одбране Србије, што је био начин да се призна значај односа наше две земље у области одбране, који су знатно развијени. У политичкој теорији често је становиште да се приликом развијања односа две земље прво стварају цивилне, а потом војне релације. У овом случају је другачије – војни односи су напреднији.

■ *Србија је често виђена као кључни играч у региону. Како, имајући то у виду, видите улогу њене војске у решавању регионалних безбедносних изазова, ризика и претњи?*

– Србија треба да утврди која је улога њених оружаних снага. Ми кажемо да Србија у целини има значајну улогу у стабилизацији Балкана. Једна од потреба сваке земље јесте способност да контролише свој простор, како би спречила организовани криминал, трговину људима, шверц оружја, екстремизам и друге безбедносне изазове, ризике и претње. При томе, ја не кажем да се Србија са њима суочава. Земље треба да буду способне да контролишу своје територије, како се те ствари не би дешавале.

То је, у ствари, полицијски посао, али и војска има своју улогу. Такође, сматрамо да се Војска Србије враћа једној од класичних мисија, коју је Југословенска народна армија доста развијала, а то је учествовање у међународним мировним операцијама. Нисам до сада поменуо да је председник Обама истакао да САД не могу све саме – потребни су им партнери са којима ће радити.

С обзиром на то, поставља се и питање развијања воље партнерских земаља да се колективно супротставе безбедносним изазовима. При томе није реч о колективној сигурности у хладноратовском смислу речи, већ о проналажењу решења за проблеме с којима се сви

сусрећемо, тако да земље као што су Србија и САД треба да нађу пут на коме ће се заједнички супротставити тим врстама изазова. То је друга врста улоге за оружане снаге.

■ *Закључено је да је сарадња у области одбране најразвијенији део билатералних односа две земље. Како то тумачите и како то утиче на укупне односе САД и Србије?*

– Прво ћу одговорити на друго питање. Надам се да ће се сарадња у цивилној области развити као у војној. У оквиру програма који промовишемо, програма државног партнерства, наше државе и њихове националне гарде установљавају партнерство са различитим државама. То омогућава ширење војно-војне сарадње у сферу цивилне сарадње.

А зашто мислим да су војни односи напреднији од цивилних? Делимично и зато што је професионалним војницима лако да сарађују на професионалном нивоу на истој страни. Иако не говоре буквално истим језиком, говоре језиком своје професије – имају исто искуство, одговорни су за животе и значајне послове, команданти се суочавају са сличним проблемима, што им даје довољно основа за комуникацију. Поврх тога, мислим да је Министарство одбране Србије веома отворено за сарадњу са нама. Неколико година већ постоји интеракција и искуства заједничког рада које је утицало на очекивања са обе стране.

■ *Билатералне одбрамбене консултације први пут су одржане у Србији. Који су њихови резултати и где су могући простори за унапређивање сарадње?*

– Поменуо сам програм државног партнерства који се шири према цивилном сектору. У принципу, билатералне одбрамбене консултације не дају драматичне резултате. Оно што смо радили своди се на то да смо доста времена провели сумирајући одбрамбену сарадњу, разменили смо погледе о регионалним безбедносним питањима, идентификовали смо изванредан број одређених тема, које захтевају да Министарство одбране Србије, односно Влада, предузме кораке који би унапредили нашу сарадњу. Постоје и ствари које Влада САД није урадила онако како бисмо желели.

Има десетак, дванаестак ствари којима обе стране треба да посвете пажњу, како би их, када следећи пут будемо имали билатералне одбрамбене консултације, решавали. Могу рећи да је наш однос довољно близак и добро вођен са обе стране, нема великих одступања у начину на који видимо ствари. У разговору смо се увелико сложили о томе шта треба да се уради.

■ *Са којим утисцима ћете отићи из Србије и шта ћете пренети надређенима и подређенима?*

– Кад сам се вратио са пута по Балкану са потпредседником Бајденом, као неко релативно нов у послу – било је то моје прво искуство на овом простору – био сам изненађен како су се ствари добро развијале. И сада, када се вратим, потврдићу своје прве утиске: имам веома добре личне и професионалне односе, српска страна дошла је веома добро припремљена на састанак. Много тога смо урадили и могу да закључим да је то био веома продуктиван и успешан дан. ■

Снежана ЂОКИЋ  
Снимимо Немања СУБОТИЋ